

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiæ Activæ**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Capvt XII. De diversitate tam vitiorum quam officiorum, quae secundum
externam aetatis humanae differentiam observanda est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

(8) Excellentior hujus Virtutis gradus requiritur in Nov. Testam. in quo magis consuetum est Domino per Afflictionum *ignem aurum* fidei excoquere 1. Petr. 1. 7. & excellentius est fidei robur, & solaminis cœlestis fontes magis sunt aperti.

CAPVT DVODECIMVM.

De diversitate tam vitiorum quam officiorum, quæ secundum externam ætatis humanæ differentiam observanda est.

SUMMARIUM.

Premissa generali partitione §. I. agitur

I. De PVERITIA 2 --- 5.

A. Vitia cavenda 2.

B. Officia observanda 3 --- 5.

1. Præscribuntur 3.

2. Argumentis inculcantur 4. 5.

II. De ÆTATE ADULTA 6 --- 8.

A. Vitia cavenda 6.

B. Virtutes observanda 7. 8.

1. Præscribuntur 7.

2. Inculcantur 8.

III. De SENECTUTE 9 --- 11.

A. Vitia cavenda 9.

B. Vir-

B. Virtutes observanda 10. 11.

1. Prescribuntur 10.

2. Inculcantur 11.

I.

Posteaquam potissimas variationes Vitæ spiritua-
lis secundum statum & incrementa hominis
interioris consideravimus, verbo quoque illæ
sunt notandæ, quas *Vita temporalis* diversæ æta-
tes exigunt. Quemadmodum enim in vita spi-
rituali alia pueros, alia juvenes, alia Patres in
Christo decent, ita etiam singularia quædam
tum circa *pueros*, tum circa *adultos*, tum circa
senes proprie dictos observanda sunt, in quos
tres *gradus* præcipuos omnem vitam nostram apte
dividimus, præeunte Lege divina, quæ secun-
dum hæc intervalla tempus ministerio Templi &
militiæ aptum definivit.

II. PUERITIÆ verum tempus & *infantiam*
& *adolescenciam* simul comprehendit ad vige-
simum circiter annum se extendentem. Ab in-
de jam *figmentum cordis tantum malum* est Gen.
vii. 21. *Vitia*, quæ in eo potissimum obtinent,
sunt

(1) *Inscitia*, in qua nascuntur *ut pulli onagri*
Job. xi. 12. & quæ illis adhæret, quamdiu in-
stitutio & labor improbus non accedit 1. Cor.
xiv. 20.

(2) *Stultitia* animo eorum alligata Prov. xxi.
15. *qua nesciunt eligere bonum & rejicere malum*
Jes. vii. 16.

(3) *Levitas & inconstantia* Eph. iv. 14.

(4) *Pe-*

(4) *Petulantia*, quæ pædagogo indiget Gal. IV. 1. 2. Exemplum ejus singulare occurrit in pueris Elisæo illudentibus 2. Reg. 11. 23. 24.

(5) *Concupiscentia carnis* ex temperamento sanguineo oriens, quæ illos impellit ad ludendum Matth. XI. 16. & ad vivendum hilariter Eccl. XI. 9. 10.

III. Ut his vitiis resistatur, a diebus juventutis nostræ *Creatorum recordari* debemus Eccl. XII. 1. quod latissime patet, quia Recordatio Creatorum omnia involvit, quæ Deo Triuno, Authori existentiae nostræ, debemus. Sigillatim jam a *pueritia* commendatum esse debet

(1) *Ratione Dei*, ut ejus *cognitione* animus imbuatur 1. Tim. III. 15. ut *fœdus* cum eo erigatur Psalm LXXI. 5. 17. ut *Deum timeamus* Ps. XXXIV. 12. 1. Reg. XVIII. 12.

(2) *Ratione nostri ipsius*,

(a) Ut maturime oppugnentur illæ voluptates & concupiscentiæ, quæ cum ætate alias invalescunt.

(b) Ut nimiam mollitiem fugiamus, atque ita animum paullatim adsuaficiamus ad vitæ hujus calamitates patienter ferendas Prov. XXI. 6. Thren. III. 27.

(3) *Ratione Proximi*, ut modestia & humilitas erga singulos exerceatur Prov. XX. 11. Matth. XVIII. 5. 1. Petr. V. 3. utque tenera ætas ad misericordiam adsuaficiat Job. XXXI. 18.

IV. Ad hæc officia cordi imprimenda *dies pueritia* supra reliquos inepti videntur: præsertim quamdiu *anni discretionis* nondum adsunt, qui institutionis capaces sunt. Nihilominus præterquam

quam, quod ingenia quædam accedente cultura citius maturescant, gratiæ quoque salutaris operationes singulares aliquando in *pueris* apparent, non solum *extraordinarie*, uti in Joanne Baptista, sed etiam *ordinarie*, uti in *Abia*, filio Jerobeami 1. Reg. xiv. 13. Sic & secundum literam ex ore infantium robur aliquando Deus sibi parat Ps. viii. 3. coll. Matth. xxi. 16. Nec suspicamur, Jesum puerum gratia exsortem discipulis in exemplum proponere voluisse Matth. xviii. 2. 3.

V. Talibus autem incumbit per exercitium præscriptorum officiorum Gratiam acceptam impendere:

(1) Quoniam omne tempus Deo debetur, in quem finem infantibus etiam Sacramenta fœderis tam in V. quam in N. T. collata sunt.

(2) Quia honor Deo *acceptus* ei fertur ab illis, qui dum primam optimamque ætatis partem Deo consecrant, ostendunt, quomodo omnia Deo postponant. Hinc primitias & hostias teneræ ætatis, & primogenitos infantes in Templo offerri voluit.

(3) Quia Servator exemplo suo præluxit.

(4) Quia illis singularia promissa data sunt, qui mature Deum quærere incipiunt Prov. viii. 17.

(5) Quia maximum *peccatorum juvenilium* esse pondus, non solum ex comminatione judicii divini liquet Eccl. xi. 9. sed etiam ex querimoniis piorum, quæ occurrunt Job. xiii. 26. Ps. xxv. 7.

(6) Quia ætas illa ad motus teneriores idonea est

est, quamdiu peccandi longiori consuetudine cor callum nondum contraxit.

VI. Ad *ÆTATEM ADULTAM* æstas *Juven-turis* & autumnus *Virilium annorum* referri potest. Cum annis saltem crescit peccati vis, nisi per Gratiā frānetur. In vegetis sane annis

(1) Viget maxime *mundanarum cupiditatum* amor, quia natura maxime ad earum fruitionem sufficit. Hæ dicuntur *cupiditates juveniles* 2. Tim. 11, 22. Sic Salomonis *juventutem* absumtam fuisse ipse innuit Eccl. 11. 4--10. Adde exemplum filii prodigi Luc. xv.

(2) Cum Virilis ætas maxime ad honores gerendos idonea sit, in ea regnat *Ambitio*, quæ est mater *iracundie* viro objectæ Jac. 1. 20.

(3) Cum ea conjuncta est *Audacia* & temeritas in periculis subeundis Marc. xiv, 51. Judic. viii. 21.

VII. Regenitorum officium quam maxime est, in *matura* hac *etate* *mattiros fructus* proferre Pl. cxix. 9. Catalogum eorum integrum Timotheo juveni præscribit Apostolus l. c. *Seclare justitiam, fidem, charitatem, pacem cum iis, qui invocant Christum ex mundo corde,* Præ reliquis commendatur

(1) Sapiencia, qualis decet *virum adultum*, qui *ad mensuram plena statura* pertigit Eph. 1v. 13.

(2) *Promittudo* & *robur* in lucta spiritali, ut illis possit dari testimonium, quod *Juvenibus in Christo* datur 1. Joh. 11. 14.

(3) *Strenuitas* in gerendo negotio Domini Proverb. xx. 29.

(4) Gra-

(4) *Gravitas* despectum declinans per bonum exemplum 1. Tim. IV. 12. 1. Cor.

XIII. 11.

(5) *Mansuetudo* iram & ambitionem frangens 1. Tim. 11. 8.

(6) *Temperantia* utique sexui injungenda Tit. 11. 5. 6.

VIII. Argumenta, quæ has virtutes suadent, sunt

(1) Ipsa ætatis vegetæ aptitudo, cujus cum Deus author sit, ad eundem quoque illa referri debet.

(2) Periculum, cui *Juvenes* præ aliis subjecti sunt, tanquam in *lapsum* proni Jes. XI. 30.

(3) Ætatis ejus fugacitas, quam si non citæ mors abrumpit, *dies* tamen mali *senectutis* sequuntur, quos graphice describit Salomo Eccles. XII. 1. sq.

(4) Insignis fructus, quem illa ætas bene collocata affert, cum *juvenis pauper* & *sapiens* præstet *Rege sene* & *stolido* Eccles. IV. 13.

IX. Vitia in *Senectutis* hyeme magis propullulantia ac præcipue cavenda sunt:

(1) *Tarditas* in quibuscunque officiis ac negotiis, cui prætextum dat virium diminutio. Sed accedit, quod *timidiusculi* Senes passim sint, tum quoniam, quo magis vitæ finis imminet, eo magis *immoderato vitæ amore* occupantur; tum quia multiplex experientia rerum contra spem contingentium fallitatisque & malitiæ hominum illos *dissidentes* reddidit.

(2) *Morositas*, sive inde oriens, quia corpus incommodis multis est expositum, sive quia se
non

non satis ab aliis honoratos putant. Præcipue quoniam sæpe accedit

(3) *Præsumptio* propriæ *Sapientiæ*, atque *meritorum*, per experientiam longiorem atque res gestas, quas amant commemorando jactare, aliosque contemnere, subnatam Job. xv. 9. 10. Hinc Senes magis solent esse *intractabiles*, & a pravis moribus, qui longo usu in habitum abiverunt, *incurabiles*, *obstinati*, consilia, juniorum præcipue, licet meliora, respuentes.

(4) *Avaritia* eo fœdius in illis transparens, quo magis instat Vitæ eorum terminus.

X. Virtutum, quæ *Senes* decent, insignis catalogus occurrit quoad utrumque sexum Tit. 11. 2. 3. Venerabiles eos quam maxime reddit

(1) *Prudentia*, præcipue in *cognitionis Christi* majori modulo, per experientiam in viis Domini comparata Job. xxxii. 7. Per hanc *Patres in Christo* evadunt 1. Joh. 11. 13. Per hanc idonei redduntur ad consilia salubria aliis reddenda, & ad eos erudiendos de virtutibus Domini Pl. lxxi. 18.

(2) *Constantia* in Bono imperterrita, postquam fidelitas Domini toties & tamdiu ab ipsis probata est.

(3) *Exatio cura* rerum *mundanarum*, quæ brevi deferendæ sunt, conjuncta cum rerum *cælestium* ac *future vitæ meditatione*. Unde salutare est, paulatim, quantum circumstantiæ id permittunt, negotiis mundanis se exsolvere, ut animus contemplationi instantis vicissitudinis magis vacare queat.

(4) *Hu-*

(4) *Humilitas & Humanitas*, per quam gravitas senilium rugarum temperari debet.

(5) *Meditatio mortis* exemplo Isaaci Gen. xxvii. -
2. ejusque *desiderium* præeunte Simeone Luc. ii.
29. 30.

XI. Incitamenta ad has virtutes sunt :

(1) Brevissimum temporis, quod superest, spatium bene collocandum.

(2) Quoniam incommoda Senectutis singularem solaminis cœlestis modulum requirunt, qui ab illis solum sperari potest, qui fideliter Deo in omnibus ingravescentis ætatis molestiis adhærere pergunt.

(3) In hanc rem Scriptura commendat exempla Sanctorum, qui senectutem attigerunt, Zachariæ & Elisabethæ, & Hannæ Luc. i. 6.
21. 37.

(4) Talis Senectus in magno pretio est apud Deum Prov. xvi. 31.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

De Arte Bene moriendi, seu officii, quæ Præparatio ad piam mortem involvit.

SUMMARIUM.

Post generalem divisionem materia §. i. agitur

I. DE MORTE ORDINARIA 2 --- 19.
D d que